

Juryrapport Langerhuizen Oeuvreprijs 2022

Inleiding

Het is mij een genoegen om u, namens de jury, de laudatio van de winnaar van de Langerhuizen Oeuvreprijs van dit jaar voor te lezen. Deze prijs van de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen wordt uitgereikt om een wetenschapper in de natuurwetenschappen te eren. Dit jaar bestemd voor iemand uit het domein van de Aard- en Milieuwetenschappen en vandaag spreek ik professor Bert Holtslag toe.

De Award

De jury heeft bij het kiezen van de winnaar uit een lijst van uitstekende kandidaten gekeken naar verschillende criteria. De criteria waren onder meer een lange (internationale) carrière met een brede verdienste, impact op de samenleving en het publieke debat, wetenschappelijke impact, en impact op het onderwijs op verschillende niveaus, van bachelor tot PhD. Voordat ik nader inga op de criteria met betrekking tot Bert, wil ik u eerst kennis laten maken met Berts carrière.

Zijn carrière

Bert Holtslag begon zijn loopbaan in 1977 als onderzoekmedewerker bij de afdeling Fysische Meteorologie van het KNMI. In 1987 promoveerde hij aan de Universiteit Wageningen tot doctor in de Meteorologie. Bij het KNMI werkte hij in verschillende functies en in 1993 combineerde hij deze functie met een bijzonder hoogleraarschap bij het Instituut voor Marien en Atmosferisch Onderzoek (IMAU) van de Universiteit Utrecht. In 1999 keerde hij terug naar de Universiteit Wageningen om gewoon hoogleraar Meteorologie en voorzitter van de afdeling Meteorologie en Luchtkwaliteit (MAQ) te worden, waar hij tot zijn pensioen in 2019 heeft gewerkt. Bert publiceerde vele goed geciteerde artikelen, en het zou - sorry dat ik het zeg - saai zijn om die bij deze gelegenheid allemaal op te sommen. Een carrièrebeschrijving als die ik net voorlas is niet per se ongebruikelijk in de academische wereld, dus wat maakt professor Holtslag dan zo bijzonder?

De aanbevelingsbrieven bij zijn voordracht zijn daar allemaal duidelijk over. Hij heeft gewerkt op het snijvlak van de operationele en de academische meteorologie, en letterlijk op het snijvlak tussen atmosfeer en land.

De wetenschapper

Zijn interesse gaat uit naar de interacties tussen atmosfeer en land en de processen in die grenslaag. Op basis van waarnemingen vanuit de KNMI-onderzoekstoren in Cabauw ontwikkelde en toetste hij diverse theorieën voor de atmosferische grenslaag en modellen om deze theorieën bruikbaar te maken voor belangrijke maatschappelijke toepassingen (zoals voor windenergie, luchtkwaliteit, maar ook voor energie-uitwisseling en verdamping van water dat voor de landbouw wordt gebruikt). Bert heeft een goed geciteerd handboek over de atmosferische grenslaag samengesteld.

De resultaten van zijn weersvoorspellingsparameterisaties om de fysica van de atmosferische grenslaag en de interactie daarvan met het onderliggende oppervlak te beschrijven, worden gebruikt bij de numerieke modellering van weersvoorspellingen. Als publiek hebben wij de

vruchten geplukt van Berts werk dat heeft bijgedragen tot een veel betere weersvoorspelling voor zeven dagen.

De leider

Bert is actief geweest als afdelingshoofd, lid van de Academische Raad en de Raad van Onderwijs van de Universiteit Wageningen en heeft deelgenomen aan vele internationale panels.

De mens

Bert is een door nieuwsgierigheid gedreven en energiek persoon, met enthousiasme om 'nieuwe onderwerpen' te verkennen, die hij doorgeeft aan zijn medewerkers en studenten voor hun onderzoek. De PhD-studenten en jonge wetenschappers zien hem als een inspirator en coach tijdens de vele workshops en evenementen die hij organiseerde.

De initiatieven

Hij was de initiatiefnemer en drijvende kracht achter het internationale GABLS-initiatief (GEWEX Atmospheric Boundary Layer Study). GABLS is een groot internationaal samenwerkingsinitiatief dat tot doel heeft het begrip en de representatie van de atmosferische grenslaag in regionale en grootschalige klimaatmodellen te verbeteren. Het overbrugt de 'kloof' tussen de door onderzoek gestuurde grenslaaggemeenschap en de operationele weersvoorspellingsinstituten over de hele wereld.

Dit is te danken aan Berts vermogen om te verbinden. Om de academische wereld met de operationele wereld samen te brengen. Hij heeft ook deelgenomen aan een aantal IPCC-panels

Awards

Vorig jaar was hij de eerste ontvanger van de Sergej Zilitinkevich memorial award, uitgereikt door het Atmosphere and Climate Competence Center (ACCC), de European Meteorological Society (EMS), de International Eurasian Academy of Sciences (IEAS), de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO) en andere organisaties.

Concluderend heeft de jury geoordeeld dat professor Holtslag voldoet aan de criteria die aan het begin van deze lezing zijn vastgesteld en de andere genomineerden overtreft. Wij zijn zeer verheugd en vereerd dat wij de Langerhuizen Oeuvreprijs in de Aard- en Milieuwetenschappen mogen uitreiken aan professor Bert Holtslag. Van harte gefeliciteerd!

Prof. dr. H.M. (Huug) van den Dool, principal scientist NOAA Climate Prediction Center and Adjunct Professor University of Maryland

Prof. dr. S.M. (Steven) de Jong, hoogleraar fysische geografie, i.h.b. de analyse van landdegradatie met behulp van remote sensing Universiteit Utrecht

Prof. dr. M.J. (Menno-Jan) Kraak, hoogleraar geoinformatiewetenschappen en aardobservatie Universiteit Twente

De jury vergaderde op 21 maart 2022, via Zoom, onder leiding van KHMW-bestuurslid Drs. H. (Henk) de Jong, in de aanwezigheid van Prof. dr. A.P. (Ad) IJzerman, secretaris natuurwetenschappen KHMW en Drs. S. (Saskia) van Manen, secretaris KHMW (notulen).